
DR. BÁNFALVI JÓZSEF, A SZEGEDI NÓTA FELCSENDÍTŐJE

(Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium)

Lassan ballagok

Emlékkiadás

1919–2019

A 100 éve született

Bánfalvi József

munkái, magyar nótái és dalai

Összeállította: Majzik István

Dr. Bánfalvi József, a szegedi nóta felcsendítője

Szegeden a „Matematika iskola” megteremtője dr. Bánfalvi József Kőszegen született 1919. július 6-án. Édesapja az Állami Vasútnál dolgozott, édesanyja otthon segítette a családot.

Az időben a jóeszű fiatal, a szegény sorsú környezetéből papi vagy tanítói pályát választhatott, az utóbbi mellett döntött. Szülőhelyén, Kőszegen végezte alsóbb iskoláit és 1939-ben a tanítóképzőt. Életútját Szegeden folytatta, a Tanárképző Főiskolát 1943-ban fejezte be, és itt is helyezkedett el. Az Apponyi Kollégiumban intézeti tanár, majd 52–55 között Tömörkény Gimnázium igazgatóhelyettese és végül 1955-ben a Radnóti Miklós Gimnázium igazgatójává nevezték ki, innen vonult nyugdíjba az 1990-es tanévet befejezve.

A Radnóti Gimnáziumban, amely több mint 110 éves múltra tekint vissza, sorrendben a hetedik igazgató volt, de az éveket számítva harmadrészt ő vezette e nagyszerű intézményt. Igazgatósága alatt a gimnázium az ország öt legjobb középiskolája között szerepelt, mindvégig nagyszerű tanártársakkal vette magát körbe, de legfőképpen a diákok álltak közel szívéhez. A három és fél évtizedes igazgatói tevékenysége során nem csupán hazai, hanem a nemzetközi pedagógiai berkekben is hírnevessé vált. Legnagyobb erénye, a legszélesebb ismeretekre törekedve a gimnáziumot is úgy irányította, hogy a szélesedő és a világ fejlődését biztosító követelményeknek megfeleljenek. Így a kísérletező igazgatói címet is kiérdemelte. Néhány kezdeményezés a már említettekén túl: a speciális biológia és kémiai tagozatokat elsőként indította, sőt egyedülálló biofizika, illetve biokémiai tagozat beindítása Európában is páratlan. Kijelenthetjük, hogy a tanárok kezdeményezését, az érdeklődő diákok százait indította útjára a legmagasabb szintű felsőoktatási intézményekbe.

Kezdeményezésre indult be a nyolcosztályos gimnáziumi osztály, az előrehozott vizsgájú osztályok, az idegen-nyelvű oktatására nyelvvizsga-előkészítő osztályok, a külföldi testvériskolai kapcsolatokban segítséget nyújtottak diákok középfokú nyelvvizsga mielőbbi letételéhez. Jellemző módon a speciális tantervek megvalósításához kérte a szegedi egyetem segítségét, s a professzorok jelenlétében biztosította a tagozatok színvonalát. Mindezek alapján a Művelődési Minisztérium a Radnóti Miklós Gimnáziumot 1986-ban „Kísérleti Gimnázium”-i rangra emelte.

A tantestületben dolgozókat ma is nagy generációnak hívják, akik közül említsük Visy Józsefet, dr. Fodor Jánost, dr. Papos Mihályt, Kertész Ferencet, dr. Arató Ádámot és másokat. Az iskolára az általános szigor, a fegyelmezett légkör volt a jellemző, de számos más területen oldotta a feszültséget.

A gimnáziumi eredmények mellett izgalommal várták és olvasták az érettségizők bakijait, amelyeket nem mulasztott el mások okulására, de elsősorban mások szórakoztatására is közreadni.

Tanulóival rendszeresen eljár versenyekre, jelenlétével azok magabiztosságát fokozta, de említhetjük, hogy a nagy szívében a sporttámogatás is elfért. Nagymértékben támogatta a sportot, úgy tartotta, hogy egészséges mozgás nélkül nem lehetünk egész emberek. Számtalan magyar bajnokság megnyerésével az egyéni és csapatsportokban élen járt a gimnázium, és az egyik leghangosabb drukker az igazgató úr volt. A sportélet támogatásával kosárlabda és röplabda bajnokságon végeztek az élen, de szép eredménnyel szerepeltek atlétikában és kézilabdában is, így városunk számára az utánpótlás nevelés bázisintézményének számított a gimnázium. Közelmúltban hallottam egyik ismerősömtől, hogy ha a radnótiakkal kellett megküzdeniük reszketés fogta el őket. Maradandót hozott létre Szeged városnak, amikor a tömegsport területén a felnőttek számára megszerveztette a „Radnóti hétfők” kispályás labdarúgás bevezetését.

Az oktató nevelő és az igazgatói munkája mellett nagy figyelmet szentelt saját tudásának növelésére, számos jelentős tanulmányt jelentetett meg a hazai és külföldi szaklapokban a nevelésméleti és neveléstörténeti ismereteiből. Életében jelentős, hogy 1972-ben a Neveléstudományok Kandidátusa, majd 1977-ben a JATE Címzetes Docens címet érdemelte ki.

Vezetői, tudományos és pedagógiai munkáját kitüntetésekkel ismerték el. Így az Oktatásügy Kiváló Dolgozója 1954-ben, Ságvári Endre Érdemrend 1956-ban, Kiváló Tanár 1961-ben, a Munka Érdemrend arany fokozata 1973-ban, Állami-díj 1978-ban, Pro Urbe díj 1979-ben, Ifjúsági Érdemrend 1982-ben. Az Év magyarnótaszerzője 2009-ben. Több esetben részült miniszteri dicséretben, sőt tudjuk, hogy Kossuth-díjra és a Magyar Köztársaság egyik legnagyobb kitüntetésére is felterjesztették.

Nyugdíjba vonulása után nem lett hűtlen a pedagógiai pályához, a Művelődési Minisztériumban segédkezett a hat-, nyolc-, illetve tizenkétosztályos gimnázium beindításában, az iskolaszék tagja lett Kőszegen, de elvállalt tanácsadói munkát is.

Szegeden és környékén hagyományosan ismert a magyar nóta és dal kiérdemelt szerepe, csupán néhány nevet említve Dankó Pista, Lengyel Miska, Huszka Jenő, Járossy Jenő, Erdélyi Mihály. A korai kedvező életkörülmények megszűntek és a múlt század közepén szomorú és megszorult helyzetbe került a magyar nóta. A nyolcvanas, illetve kilencvenes években a szegedi nótásokat csupán néhány barát tartotta össze, és dr. Kikli Tivadar mellett dr. Bánfalvi József vezető szerepet töltött be, hogy 1995 nyarán megalakulhatott a Magyarnótaszerzők és Énekesek Dél-magyarországi Egyesülete. Az egyesület megalakulásától titkári teendőket látott el dr. Bánfalvi József a munkát szívvel, lélekkel vállalta és végezte. Keze alatt nevelkedett ki az az új nemzedék, amely egyre nagyobb tekintélyt vív ki magának országos viszonylatban is, sőt az egyesületet elvitte Burgenlandba, Erdélybe, Vajdaságba, és hazai nagyobb városokban vendégszereplésre.

Bánfalvi József titkos fiatalkori álmát a nótaegyesületben valósította meg. Az idők folyamán mindig jelentős szerepet töltött be a magyar nótaszerzésben, műsorok szervezésében. Visszatekintve már 1937-ben zenét szerzett, „Lassan most már ködbe borul a Kőszegi erdő” címmel jelenik meg és Banga József álneven 1943-ban önálló kiadványát olvashatják, majd hosszú kihagyás után főleg a nyugdíjba helyezéssel hatalmas lendületet vett új élete, a nóta-műsorok szervezésében és nótaszerzésben. Vezetésével Magyarnótaszerzők és Énekesek Dél-magyarországi Egyesülete ez ideig tizennégy nótásfüzetet adott ki, és három önálló nótásfüzetbe foglalta szerzeményeit. E munkássága is szép sikert hozott, így 1998-ban a III. Nótaolimpián harmadik, 2006-ban Bognár Gyula szerzőtársával *Hervad már a virág* címmel csárdás kategóriában I. helyezést szerzett. Az országban sok helyen játsszák a *Tavas van a Tiszaparton* című hallgatóját és más nótáit.

A magyar nótakedvelők nagy táborának készült a Nótás Újság, amelyben értékelte dr. Bánfalvi József az egyesület munkáját, bemutatta a műsorokat, segít a szerkesztésben. Az évek múlása nem törte meg jókedvét, halk szavakkal, csöndes mosollyal forgott a nótaszeretők táborában, akik nagy szeretettel vették körbe.

A Magyarnótaszerzők és Énekesek Dél-magyarországi Egyesülete elhatározta, hogy az alapokmányából adódóan díjat alapít „Magyar Nótáért Szegeden” címmel, amelynek első kitüntetettje dr. Bánfalvi József lett, később nevével egészítettük ki a díjat.

Ez a könyv állítson emléket dr. Bánfalvi Józsefnek, aki Kőszeg gyermeke volt, és Szegednek áldozta életét.

Dr. Majzik István
Dr. Kikli Tivadar Magyarnótaszerzők és Énekesek
Dél-magyarországi Egyesületének elnöke

Dr. Bánfalvi József Kőszegen született 1919. július 6-án. Édesapja az Állami Vasútnál dolgozott, édesanyja otthon segítette a családot. Szülőhelyén, Kőszegen végezte alsóbb iskoláit és 1939-ben a tanítóképzőt. Életútját Szegeden folytatta, a Tanárképző Főiskolát 1943-ban fejezte be, és itt is helyezkedett el. Az Apponyi Kollégiumban intézeti tanár, majd 1952–1955 között a Tömörkény Gimnázium igazgatóhelyettese és végül 1955-ben a Radnóti Miklós Gimnázium igazgatójává nevezték ki; innen vonult nyugdíjba az 1990-es tanévet befejezve.

A Radnóti Gimnáziumban, amely több mint 110 éves múltra tekint vissza, sorrendben a hetedik igazgatója volt, de az éveket számítva harmadrészt ő vezette e nagyszerű intézményt. Igazgatósága alatt a gimnázium az ország öt legjobb középiskolája közé került, mert mindvégig nagyszerű tanártársakkal vette magát körbe. A három és fél évtizedes igazgatói tevékenysége során nem csupán hazai, hanem a nemzetközi pedagógiai berkekben is hírnevessé vált. Legnagyobb erénye, a legszélesebb ismeretekre törekedve a gimnáziumot is úgy irányította, hogy a szélesedő és a világ fejlődését biztosító követelményeknek megfeleljenek. Így a kísérletező igazgatói címet is kiérdemelte. Néhány kezdeményezés a már említetteken túl: a speciális biológia és kémiai tagozatokat elsőként indította, sőt egyedülálló volt a biofizika, illetve a biokémiai tagozat beindítása még Európában is. Kijelenthetjük, hogy a kiválóan felkészült és a világ dolgai iránt az érdeklődő diákok százait indította útjára.

Kezdeményezésre indult be a ma oly divatossá vált nyolcosztályos gimnáziumi osztályok, de iskolájában megvalósultak a középfokú idegennyelvvizsgákra előkészítő osztályok, melyekhez nagy segítséget nyújtottak a gimnázium külföldi testvér-iskolai kapcsolatai is. Egyes speciális tantervek megvalósításához kérte és megkapta a szegedi egyetem segítségét és a Művelődési Minisztériumtól pedig a Radnóti Miklós Gimnázium 1986-ban megkapta a „Kísérleti Gimnázium”-i rangos címet.

A tantestületben dolgozókat ma is nagy generációnak hívják, akik közül említsük Visy Józsefet, dr. Fodor Jánost, dr. Papos Mihályt, Kertész Ferencet, dr. Arató Ádámot és másokat. Az iskolára az általános szigor, a fegyelmezett légkör volt a jellemző, de számos más területen oldotta a feszültséget.

A gimnáziumi eredmények mellett izgalommal várták és olvasták az érettségizők bakijait, amelyeket nem mulasztott el mások okulására, de elsősorban mások szórakoztatására is közreadni.

Tanulóival rendszeresen eljáró versenyekre, jelenlétével azok magabiztosságát fokozta, de említhetjük, hogy a nagy szívében a sporttámogatás is elért. Nagymértékben támogatta a sportot, úgy tartotta, hogy egészséges mozgás nélkül nem lehetünk egész emberek. Számtalan magyar bajnokság megnyerésével az egyéni és csapatsportokban élen járt a gimnázium, és az egyik lehangosabb drukker az igazgató úr volt. A sportélet támogatásával kosárlabda és röplabda bajnokságon végeztek az élen, de szép eredménnyel szerepeltek atlétikában és kézilabdában is, így városunk számára az utánpótlás nevelés bázisintézményének számított a gimnázium. Közelmúltban hallottam egyik ismerősömtől, hogy ha a radnótiakkal kellett megküzdeniük reszketés fogta el őket. Maradandót hozott létre Szeged városnak, amikor a tömegsport területén a felnőttek számára megszerveztette a „Radnóti hétfők” kispályás labdarúgás bevezetését.

Az oktató nevelő és az igazgatói munkája mellett nagy figyelmet szentelt saját tudásának növelésére, számos jelentős tanulmányt jelentetett meg a hazai és külföldi szaklapokban a neveléelméleti és neveléstörténeti ismereteiből. Életében jelentős, hogy 1972-ben a Nevelés-tudományok Kandidátusa, majd 1977-ben a JATE Címzetes Docens címet érdemelte ki.

Vezetői, tudományos és pedagógiai munkáját kitüntetésekkel ismerték el. Így az Oktatásügy Kiváló Dolgozója 1954-ben, Ságvári Endre Érdemrend 1956-ban, Kiváló Tanár 1961-ben, a Munka Érdemrend arany fokozata 1973-ban, Állami-díj 1978-ban, Pro Urbe díj 1979-ben, Ifjú-sági Érdemrend 1982-ben. Az Év magyarnótaszerzője 2009-ben. Több esetben részült miniszteri dicséretben, sőt tudjuk, hogy Kossuth-díjra és a Magyar Köztársaság egyik legnagyobb kitüntetésére is felterjesztették.

Dr. Bánfalvi József ([Artisjus](#))

Nyugdíjba vonulása után nem lett hűtlen a pedagógiai pályához, a Művelődési Minisztériumban segédkezett a hat-, nyolc-, illetve tizenkét osztályos gimnázium beindításában, az iskolaszék tagja lett Kőszegen, de elvállalt tanácsadói munkát is.

Az 1980-as, illetve kilencvenes években a szegedi nótásokat csupán néhány barát tartotta össze, és dr. Kikli Tivadar mellett dr. Bánfalvi József vezető szerepet töltött be. Ennek is köszönhető, hogy 1995 nyarán megalakulhatott a Magyar nótászerzők és Énekesek Dél-magyarországi Egyesülete. Az egyesület megalakulásától titkári teendőket ellátó dr. Bánfalvi József ezt a munkáját is szívvel, lélekkel vállalta és végezte. Keze alatt nevelkedett ki az új nemzedék, amely egyre nagyobb tekintélyt vív ki magának országos viszonylatban is, sőt az egyesületet elvitte Burgenlandba, Erdélybe, Vajdaságba, és hazai nagyobb városokban vendégszereplésre.

Bánfalvi József titkos fiatalkori álmát a nótaegyesületben valósította meg. Az idők folyamán mindig jelentős szerepet töltött be a magyar nótaszerzésben, műsorok szervezésében. Visszatekintve már 1937-ben zenét szerzett, „Lassan most már ködbe borul a Kőszegi erdő” címmel jelenik meg és Banga József álnéven 1943-ban önálló kiadványát olvashatják, majd hosszú kihagyás után főleg a nyugdíjba helyezésével hatalmas lendületet vett új élete, a nóta-műsorok szervezésében és nótaszerzésben. Vezetésével Magyarnótaszerzők és Énekesek Dél-magyarországi Egyesülete ez ideig tizennégy nótásfüzetet adott ki, és három önálló nótásfüzetbe foglalta szerzeményeit. E munkássága is szép sikert hozott, így 1998-ban a III. Nótaolimpián harmadik, 2006-ban Bognár Gyula szerzőtársával Hervad már a virág címmel csárdás kategóriában I. helyezést szerzett. Az országban sok helyen játsszák a Tavasz van a Tisza-parton című hallgatóját és más nótáit.

A magyar nótakedvelők nagy táborának készült a Nótás Újság, amelyben értékelte dr. Bánfalvi József az egyesület munkáját, bemutatta a műsorokat, segít a szerkesztésben. Az évek múlása nem törte meg jókedvét, halk szavakkal, csöndes mosollyal forgott a nótaszeretők táborában, akik nagy szeretettel vették körbe.

A Magyarnótaszerzők és Énekesek Dél-magyarországi Egyesülete elhatározta, hogy az alapokmányából adódóan díjat alapít „Magyar Nótáért Szegeden” címmel, amelynek első kitüntetettje dr. Bánfalvi József lett, később nevével egészítettük ki a díjat.

Ez a könyv állítson emléket dr. Bánfalvi Józsefnek, aki Kőszeg gyermeke volt, és Szegednek áldozta életét.

(A könyv előszavának illusztrációkkal megszerkesztett változata)

Dr. Majzik István
Dr. Kikli Tivadar Magyarnótaszerzők és Énekesek
Dél-magyarországi Egyesületének elnöke

Függelék:

BÁNFALVI JÓZSEF 1919 - 2009. - Nótái
NÓTÁK - CSÁRDÁSOK

- **Csáki Tibor : Itt az idő Házasodom**
1:13
- **Szabó Teréz : Nincs jobb kenyér a Szegedi kenyéرنél**
1:02

TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE